

Președintelui Republicii *Giorgio Napolitano*
Ministrului Bunurilor și Activităților culturale *Lorenzo Ornaghi*
Ministrului Dezvoltării Economice *Corrado Passera*
Subsecretarului de Stat *Paolo Peluffo*, însărcinat cu Informarea, Comunicarea și Sectorul Editorial
Comisarului european pentru Instrucție, Cultură, Multilinguism și Tineret *Androulla Vassiliou*
Comisarului european pentru Industrie și Antreprenoriat *Antonio Tajani*

*Există crime mai oribile decât arsul cărților.
Să nu le citești este una dintre acestea.*
Iosif Brodski

*De ce cititorii continuă să citească
De ce editorii continuă să publice
O susținere a traducerii și a traducătorilor*

«Unele cărți trebuie gustate, altele înghițite, iar câteva mestecate și digerate», scria Francis Bacon. Puținele cărți demne de-a fi mestecate sunt tot mai greu de găsit într-o piață care – așa cum se citește în raportul anual al Asociației Editorilor din Italia – a intrat într-o zonă de umbră și, pentru prima oară în ultimele decenii, se aliniază semnului negativ în contextul general al consumurilor. Se reduc, în special, traducerile: dacă în 1997 reprezentau aproape douăzeci și cinci la sută din titlurile publicate (o carte din patru), azi nu se ajunge nici măcar la douăzeci la sută. Și dacă în 1997, 40,3% din cărțile tipărite și distribuite erau cele ale autorilor străini, azi nivelul a coborât la 35,8%.

În plus, deși în țara noastră se continuă - oricum - să se traducă, publicațiile vizează îndeosebi literatura de consum, în detrimentul textelor de calitate care adesea – dar nu întotdeauna – rezultă apetibile pentru o piață mai limitată. Prima consecință este o însărcinare evidentă a culturii. A traduce înseamnă a cunoaște, a dialoga, a face schimburi și a face să circule idei și stiluri de viață; nimic nu ajută comunicării precum o traducere – în a face comune și, așadar, a face să devină a tuturor – diferențe și asemănări, stimulând creșterea culturală și civilă a popoarelor.

Însă a traduce costă. Traducerea afectează în mod vădit prețul unei cărți și a devenit primul element care trebuie tăiat la capitolul cheltuieli. Într-un asemenea context, traducătorii editoriali italieni, care și așa sunt printre cei mai prost plătiți din Europa, își văd înrăutățită propria situație. Se întâmplă tot mai des ca traducerile să fie încredințate unor subiecți care se improvizează traducători, și nu unor

profioniști care au cunoștințele necesare în acest sens, și din nou în detrimentul calității și în declinul cunoașterii, fapt căruia trebuie să i se pună capăt cât de repede posibil.

Așadar în vederea propunerii unor opere de calitate provenind din toate colțurile lumii care să fie transpuse în traduceri tot atât de calitative - ușurând costurile aferente traducerii pentru editorii doritori să le facă să circule – cerem să se urmeze exemplul altor țări europene, prin constituirea unui fond național care să susțină traducerile în limba italiană și munca traducătorilor editoriali, permițând astfel difuzarea cărților care au o importanță culturală majoră.

Cerem ca un asemenea sprijin să fie acordat în diferite domenii, și *in primis* prin integrarea compensațiilor către edituri, pentru a favoriza publicarea textelor de consum mai puțin imediat cu traduceri adecvate. În acest mod traducătorul va primi o compensație proporțională cu complexitatea operelor care cer competențe deosebite și timp de lucru mai îndelungat, iar editorul va fi încurajat să publice cărți de calitate care depășesc logica de fier a «pieței».

De asemenea, este necesar să se investească și să se susțină formarea profesională: că e vorba de formarea începătorilor, într-un soi de «atelier» în care un traducător expert îndrumă neofitul transmițându-i meseria, sau de niște profesioniști, cu burse de studiu care să-i ajute să-și acopere cheltuielile de sejur, de cercetare și muncă în străinătate, ori de seminarii și laboratoare care să favorizeze confruntarea, schimbul și aducerea la zi în mod constant. Pasul următor ar fi multiplicarea și îmbunătățirea unor spații precum Casele Traducătorilor, locuri ideale de studiu și de întâlnire între cel ce scrie, cel ce traduce și cel ce citește.

Studiem în acest moment câteva propuneri elaborate după modele europene și sperăm să le putem supune în curând atenției autorităților competente.